

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. III. Modus admirabilis, quo in mundum fides Christiana inducta &
propagata est, tertium crebilitatis ejus argumentum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

alios querere veritatem, quam facile est ab Ecclesia sumere, cum Apostoli quasi in depositarium, d. ves. plenissime in ea contulerint omnia quae sunt veritatis, ut omnis quicumque velit, sumat ex ea potum vitae: haec est enim vita introitus, omnes autem fures sunt & latrones, propter quod oportet devitare quidem illos; quae vero sunt Ecclesia, cum magna diligentia servare, & apprehendere veritatis traditionem.

243. Sanctitas verò Christianae doctrinae in eo apparet, quod nulla est levis offensio contra Deum, vel proximum, aut propriam honestatem, quam non condemnet; nullum pietatis aut virtutis officium, quod non commendat; nullus modus amandi Deum excellentior eo quem tradit, ex toto corde, tota anima, totis viribus; nullus finis praestantior eo ad quem dirigit; nullum medium necessarium ad illum assequendum, cujus notitiam & usum non doceat; nullum motivum efficacius ad vitam pie & sancte instituendam, iis quae suggerit, sive ex Dei cuncta cernentis praesentia, sive ex iudicio futuro, sive ex praestantia praemij, & poenae magnitudine, sive ex aliis capitibus: nullis denique efficacioribus mediis mens humana compelli potest ad omnem religionem erga Deum, & charitatem erga proximum, quam iis quae doctrina Catholica tradit. Hinc est quod admirabiles & quasi caelestes homines visi sunt, etiam infidelibus, & videntur hi, qui huic caelesti & purissima doctrina conformem vitam agunt. Ita Paulus ad Philippenses 2. de primis Christianis affirmat, eos in medio Gentilium lucere, sicut luminaria in mundo. Sic de S. Luciano martyre refert Metaphrastes in eius vita, Ethnicos solo ejus conspectu ad fidem Christi fuisse conversos. Et Athanasius de S. Antonio scribit in ejus vita, quamvis latere maxime cuperet, & satageret, orbis tamen universi oculos ad se convertisse, admirabili sanctitate vitae. Et de S. Hilariōne idem testatur Hieronymus; de Simeone Stilite Theodoretus; & de Martino Sulpitius. Item D. Chrysostomus homil. de recta vita, ait unius Christiani modesti aspectu, facilius converti Ethnicos, quam aspectu caeli & terrae. Hanc denique Ecclesiae sanctitatem demonstrant infinita propemodum Monachorum agmina, & innumerae Religionēs & Ordines, non ad alium finem instituti, nisi ad divinum cultum, & proximorum salutem promovendam, & ad amulandum in terris perpetuam & indissolubilem unionem, quam cum Deo clarè viso Beati habent in caelis. Unde cum Eudoxia Theodosij junioris conjux, Ierosolymam venisset, ut sacra loca inviseret, & vidisset innumera ferè monasteria, inter se vicina, quibus praerant Euthimius Abbas, praer admiratione exclamavit: Quam pulchra sunt tentoria tua o Jacob, habitationes tuae o Israël! Numer. 24. Demum in ejusdem veritatis confirmationem adduci potest testimonium Plinij junioris, qui de Christianis ad Imperatorem Trajanum scribens: Praeter obstinationem non sacrificandi (nempe falsis diis) nihil in illis comperisse testatur, quam ceteris antelucanos ad canendum Christo & Deo, & ad considerandum disciplinam: homicidium, adulterium, fraudem, perfidiam, & cetera scelera prohibentes, ut refert Tertullianus in Apologetico cap. 2.

244. Tertia qualitas doctrinae Christianae, nimirum vis & efficacia, elucet in eo quod homines à summa impietate ad summam pietatem traducit, ut de Thessalonicensibus scribit Paulus 1. ad Thessal. 1. idque tam promptè & celeriter, ut merito dicere

A possumus, quod unius anni praedicatio Evangelica, plus attulit virtutis & iustitiae in mundum, quam omnium Philosophorum scholae omnibus saeculis efficere potuissent. Quare à Propheta Regio (ut supra annotavimus) lex Domini non solum immaculata, sed etiam convergens animas appellatur, nempe quia miram habet vim & efficaciam ad convertendas animas, & ad pravorum hominum mores corrigendos. Unde pulchrè Lactantius lib. 3. cap. 25. Dei praecepta, quia & simplicia & vera sunt, quantum valeant in animis hominum, quotidiana experimenta demonstrant. Da mihi virum qui sit iracundus, maledicus, effrenatus, paucissimis Dei verbis tam placidum quam ovem reddam. Da cupidum, avarum, tenacem; jam tibi eum liberalem dabo, & pecuniam plenis manibus largientem. Da timidum doloris ac mortis; jam crucis & ignis, periculum & taurum contemnet. Da libidinosum, adulterum, ganeonem; jam sobrium, castum, continentem videbis. Da crudelem, & sanguinis appetentem; jam in veram clementiam furor ille mutabitur. Da injustum, insipientem, peccatorem; continuo & equus, & prudens, & innocens erit; tanta enim divina sapientia vis est, ut in hominis pectus infusa, delictorum sultitiam uno semel impetu expellat.

Dicent fortè Gentiles, repentinās illas morum mutationes apud suos extitisse, ut de Pol'emone fertur, qui cum vitam flagitiosissimam duceret, scholam Xenocrati, de virtutis excellentia & pulchritudine differentis, ingressus, repente in virum alterum mutatus est. Sed responderetur primò in moribus Gentilium nunquam fuisse perfectam mutationem: nam etsi variis virtutibus nonnunquam praediti fuerint, semper tamen vitio aliquo, si non palam, saltem clanculum, laborarunt, ut de Socrate, Platone, & Aristotele, Philosophorum Principibus, notum est. Secundò si quae mutationes repentinæ in eis extiterint, fuerunt rarissimae, & fortè unum aut alterum ad emendationem vitae prioris Philosophia Paganorum induxit, ubi fides Evangelica infinitos omnis aetatis, sexus, conditionis, generis, à summa impietate, & vivendi licentia, ad summam pietatem, & morum puritatem & sanctitatem traduxit. Tertiò Philosophia ethnica nonnullis divitiarum & voluptatum contemptum edocuit: sed fides Evangelica Christianos edocet mundi, & sui contemptum, qui longè difficilior est; humilitatem cordis, amorem crucis, & dilectionem inimicorum, quae ut docet Tertullianus lib. ad Scapulam, cap. 1. est veluti proprius Christianorum character, eos à Gentilibus & Judaeis discernens: *Jubemur (inquit) inimicos diligere, ut haec sit perfecta & propria bonitas nostra, non communis: amicos enim diligere, omnium est; inimicos autem, solum Christianorum.*

§. III.

Modus admirabilis, quo in mundum fides Christiana inducta & propagata est, tertium credibilitatis ejus argumentum.

Pura in hoc argumento continentur admiratione dignissima, & quae fidei nostrae propagationem, opus esse duntaxat divinae virtutis manifestè demonstrant. Primum est promptitudo seu celeritas, quae Christi fides per totum ferè mundum introducta & diffusa est: nam Paulus ad Coloss. 1. ait jam suo tempore fidem Christi fructificasse in universo mundo, & Justinus Martyr, qui vixit initio secundi saeculi, in Dialogo cum Triphone

ait : Nullum hominum genus est : sive Barbarorum, sive Græcorum, aut eorum qui plaustris pro domibus uenerunt, vel qui domorum anim non habebant, apud quos Jēsus, qui cruci suffusus est, nomine, preces & Eucharistia omnium rerum Creatori non fiant. Eadem habet Irenæus lib. i. cap. 3. & Tertullianus, qui etiam secundo sæculo Holruit, cap. 7. libri contra Judæos dicit, Christianam fidem latius fuisse donatam, quam Romanum imperium; multaque loca, Romanis inaccessa, fuisse Christo subdita. Denique Plinius lib. 10. Epist. 97. ad Trajanum Imperatorem: Non civitates tantum (inquit) sed & vicos, atque agros, superstitionis istius (Christianæ) contagio pervagata est. Certe satis constat prope jam desolata templa (idolorum) capisse celebrari, & sacra solemnia diu intermissa. Unde bellè Chrysostomus in libro quod Christus est Deus, ait quod sicut Deus initio mundi dixit, *Germinet terra herbam virentem*; & in momento omnia fuerit pratum, omnia hortus; ita jussit ut Ecclesia brevi tempore fieret, & nemo potuisset obfiscere; & ut Synagoga destrueretur cum templo; & nemo posset restituere.

247. Secundæ admiratione dignissimum est, tam e-
lerem mundi conversionem, & fidei per totum
orbem diffusionem, factam esse per Apostolos, id
est per pauculos piscatores; antea rudes & idio-
tæ, imbelles, pauperes, contemptibiles, non ar-
morum potentia, non Magnatum præsidio, non
opum, voluptatum, aut honorum illecebris, non
eloquentia vi, sed sola Christi virtute & sapien-
tiâ, ut eleganter expendit Chrysostomus in serm. 3.
Pentecostæ, his verbis: *Petrægrarunt Piscatores*
orbem terrarum, & insummum eum inveniunt; ad
sanitatem reduxerunt, & in ruinâ positum, ad sta-
bilitatem revocarunt; non scuta moventes, non
arcus tendentes, non sagittas mittentes, non pecu-
niâ largientes, non in eloquentia confidentes;
pecuniâ indigentes, sed regnum celorum possiden-
tes; non habentes humana solatia, habentes autem
Dominum secum. Petragrarunt universum orbem
oves simul cum lapis, & vulnerate à bestiis non
sunt oves, sed magis lupi ad ovum manjucundi-
nem sunt condesci. Et in libro quod Christus est
Deus, sic discitur: nemo unquam adificatus ma-
rum ex cimento & lapidibus, si manus ei ligetur,
posset opus perficere: Apostoli autem non
tantum ligati, sed innumerabilia passi, edificave-
runt toto orbe Ecclesiam, & fidem per totum mun-
dum disseminarunt, contradicentibus omnibus,
repugnantè Principum & Magistratum poten-
tia, Philosophorum sapientiâ, Rhetorum elo-
quentiâ, repugnantibus denum humanis sensibus
& affectibus: in quo certe elucet maxima vis &
potentia fidei nostræ, & crucis Christi. Nam, ut re-
cte discitur Mediana lib. supra citato de recta fide
in Deum, cap. 4. cum nihil temporale, nihil cadu-
cum, nihil ad fluxum & terrenam felicitatem con-
ducens, Majores nostros ad Christianam vivendi
rationem pellexerit, debuit esse divinum aliquid,
quod in Christiana Religione, primique illius
fundatoribus & propagatoribus adverterunt. Nec
enim erant tam stulti & amentes, ut ubique ra-
tionese, famam, honores, vitam, fortunas, sua-
que omnia temerarie perfundant. Grande, in-
quam, fuisse oportet, quò impulsis illi homines,
qui alioqui, sicut ceteri mortales, humanis affe-
ctibus tangebantur, legi ac religioni, quæ carni
& sanguini bellum indiceret, presentibusque
omnibus spoliaret: contra eam quam a suis pro-

A genitoribus acceperant rationem vivendi, contra
patris leges, contra Principum imperia, contra
cognatorum fussiones, contra uxorum, filiorum,
ac parentum lachrymas, nomina dederunt, & in
eius verba, non vi & armis coacti, immo contra
vinum & arma paraverunt, neque ullis suppliciis &
tormentis, ab ea suscipienda deterreci, & ea sus-
cepta averiti poterunt.

Alia consideratio hujus argumenti est, quod Apostolorum predicatio non solum fidei iugo subdidit homines plebeios, iudeos, sarracenos, sed etiam viros suo aëro doctissimos, Dionysium, Clementem, Irenaeum, Justinum, Ambrosium, Aristidem, Athanasiorum, Lactantium, Tertullianorum.

nunt, & alios viros eloquentes & doctos, qui
 Chriftianam legem torā doctriā & facundia in-
 fecta bantur, & conuictis atq; fcommatibus profici-
 debant, ut de fe ait Tertullianus in Apologético
 cap. 18. *Hæc (inquit) nos vifimus aliquando de
 veftris fuimus: funt, non naftuntur Chriftiani.*
 Ipsi etiam Imperatores, Reges, & Principes, pif-
 catorum doctrina paterunt, & quas furoris per-
 fequebantur, profecti funt fide, ut belle ait Au-
 guftinus lib. 22. de civitate, cap. 7. qui etiam con-
 clufione in Pfal. 65. admirans quomodo Deus per
 pifcatorum mundum converteret, hæc fcribit: *Elegit
 Imperatores poftea, fed melius eft, ut Romanum
 venerit Imperator, plorete ad memoriam Pif-*

catoris (scilicet ad Petri Apostoli sepulchrum) quam
 sepulchrum piscator ad memoriam Imperatoris Bo-
 tholphus molimur. homil. 26. in cap. 11. Epistula ad
 Corneliū hæc scribit: *Qui indum est purpura &
 coronatus diademate, venit ut amplectatur sepul-
 chra Petri & Pauli; & depositio factus orator Pæso-
 torem; & Aristocratem scenæ satorium; ut pro ipsi
 ad Deum intercedant. Ergo nec Dominum virtutum
 vocabitis, cuius servi post mortem sunt præce-
 res Imperatorum totius orbis.*
 Firmitas, & incrementum fidei nostræ, in medijs
 persecutionibus, quarum creditur talitas
 ejus argumentum.